

MARIAN KAMIENSKI

WSPOMNIENIE O KAMILI SKOCZYLAS-CISZEWSKIEJ ZASŁUŻONYM GEOLOGU I WYCHOWAWCY MŁODZIEŻY

Kamila Skoczylas-Ciszewska (1902—1971)

Dnia 23 stycznia 1971 r. zmarła dr Kamila Skoczylas-Ciszewska, profesor zwyczajny Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, zasłużony pracownik nauki, wybitny badacz geologii Karpat i Przedgórza, świetny dydaktyk i wielki przyjaciel młodzieży. Odszedł od nas na zawsze Człowiek szlachetny i dobry, życzliwy każdemu, okrywając żalobą i smutkiem kolegów, przyjaciół i młodzież.

Niech mi wolno złożyć hołd Drogiej Koleżance, której brak odczuwamy szczególnie i niech mi wolno, jako temu, który przez wiele lat miał zaszczyt kolegować i współpracować ze zmarłą Kamila Skoczylas-Ciszewską, przedstawić pokrótce Jej życiorys, Jej dorobek naukowy i Jej zasługi na polu dydaktyczno-wychowawczym.

Prof. Kamila Skoczylas-Ciszewska urodziła się 8 czerwca 1902 r. w Bochni, jako córka Anny z Zechenterów i Stanisława Skoczylasa, inżyniera górniczego, późniejszego profesora i rektora Akademii Górniczej w Krakowie. Studia wyższe ukończyła na Uniwersytecie Jagiellońskim i tutaj w 1929 r. uzyskała stopień naukowy doktora filozofii w zakresie geologii.

W latach 1929—1930 zajmowała stanowisko asystenta w Katedrze Geologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, prowadzonej przez prof. Jana Nowaka. Pod jego kierownictwem rozpoczęła samodzielne prace naukowe, w szczególności prace związane z kartografią geologiczną w Karpatach. W późniejszych latach zajęta była w sezonach letnich w charakterze współpracownika w Państwowym Instytucie Geologicznym w Warszawie. W czasie drugiej wojny światowej pracowała jako stenotypistka w Izbie Rolniczej w Krakowie.

Po okupacji została zaangażowana w stopniu starszego geologa do pracy w Państwowym Instytucie Geologicznym, w ówczesnej placówce terenowej w Krakowie. Równocześnie rozpoczęła działalność w szkolnictwie wyższym. Początkowo pracuje w Katedrze Geologii Ogólnej Akademii Górniczo-Hutniczej, ale już w 1946 r. przenosi się do Katedry Petrografii i Geologii Wydziału Inżynierii ówczesnych Wydziałów Politechnicznych (obecnej Politechniki Krakowskiej). Z Katedrą tą związana jest do końca

Swego życia. Następnie, a mianowicie w 1953 r., rezygnuje ze stanowiska w Państwowym Instytucie Geologicznym, aby całkowicie oddać się pracy w szkolnictwie wyższym. We wspomnianej Katedrze przepracowała 25 lat i wraz z nią przechodziła różne jej koleje organizacyjne. Z całą obsadą Katedry zostaje w 1952 r. przeniesiona na nowo utworzony Wydział Geologiczno-Poszukiwawczy Akademii Górniczo-Hutniczej, gdzie w Katedrze tej o zmienionej nazwie Katedry Złóż Surowców Skalnych pozostaje na stanowisku kierownika jednego z zakładów. Po dokonanej ostatnio reorganizacji Uczelni wchodziła w skład osobowy Instytutu Mineralogii i Złóż Surowców Mineralnych i wchodzącego w skład tego Instytutu Zakładu Złóż Surowców Skalnych.

W trakcie Swej pracy powojennej w uczelniach pozostaje kolejno na stanowisku starszego asystenta, adiunkta i zastępcy profesora. W 1954 r. uchwałą Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej uzyskuje tytuł naukowy docenta, w 1960 r. zostaje mianowana przez Radę Państwa profesorem nadzwyczajnym, a w r. 1969 r. profesorem zwyczajnym Akademii Górniczo-Hutniczej.

Działalność naukowa prof. Kamili Skoczylas-Ciszewskiej koncentrowała się na kilku grupach zagadnień, które obejmują kartografię geologiczną Karpat fliszowych i Przedgórze, problemy geologii regionalnej, stratygrafii, litologii i tektoniki fliszu, zagadnienia dotyczące miocenu obszaru karpackiego i Przedgórze Karpat Zachodnich oraz niektóre zagadnienia surowcowe.

Dorobek naukowy publikowany obejmuje wiele niezmiernie cennych pozycji, które zostały ujęte w załączonym zestawieniu. Pierwsza rozprawa naukowa prof. Kamili Skoczylas-Ciszewskiej na temat miocenu kotliny sądeckiej ukazała się w 1930 r. Była ona podstawą do uzyskania stopnia naukowego doktora. W pracy tej ustalony został zasięg występowania osadów miocenkich w kotlinie sądeckiej oraz szczegółowo scharakteryzowany miocen w Niskowej pod względem geologicznym i paleontologicznym. Znaleziona tutaj fauna zdaniem Autorki wskazuje na dwa odrębne cykle sedymentacyjne. Cykl starszy obejmuje osady ilaste, zawierające wkładki węgla brunatnego oraz faunę pólsloną, bardzo podobną do zespołów sarmackich. Cykl młodszy reprezentowany jest przez piaski z bogatą fauną morską. Autorka wypowiada pogląd, że powyższe osady odpowiadają tortonowi górnemu, brakiczna fauna zaś o charakterze fauny sarmackiej jest zwiastunem zmian w obrębie morza miocenkiego, jakie zajdą w sarmacie. Pogląd swój koryguje później w pracy na temat strefy żegocińskiej (1960), uważając, że ility z węglem należy odnieść do tortonu dolnego, a charakter brakiczny fauny może jedynie świadczyć o lokalnych warunkach ekologicznych środowiska, a nie o przynależności stratygraficznej.

Powyższa praca stała się zachętą do dalszych badań nad mioceniem. Ich wynikiem jest ogłoszony drukiem komunikat (1931), odnoszący się do wykształcenia miocenu na obszarze położonym na wschód od Przemszy, między Oświęcimiem i Libiążem.

Równocześnie prof. Kamila Skoczylas-Ciszewska rozpoczyna żmudne prace kartograficzno-geologiczne w trudnych terenach karpackich. I te prace stały się Jej żywiołem, Jej pasją, którym oddaje się przez wiele lat okresu przed- i powojennego. Zdjęciem geologicznym zostało objętych około 1300 km² obszaru Karpat zachodnich między Rabą i Wisłoką i około 500 km² Przedgórze Karpat między Rabą i Dunajcem. Szczególnie cenne są mapy geologiczne karpackie, ponieważ mają one charakter pionierski

i wniosły wiele nowych danych do poznania stratygrafii i tektoniki Karpat fliszowych w regionalnym ujęciu. Skartowane obszary należą do najbardziej skomplikowanych pod względem budowy geologicznej. Wartość tych map polega również na tym, że stanowią one podstawę do szeregu zagadnień gospodarczych, jak zagadnienia surowcowe, hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie.

Prace kartograficzno-geologiczne dostarczyły prof. Kamili Skoczylaś-Ciszewskiej licznych spostrzeżeń, które stały się podniętą do dalszych prac oryginalnych dotyczących Karpat i ich Przedgórze. Już w 1935 r. wspólnie z M. Książkiewiczem ogłasza rozprawę na temat porównania fliszu okolicy Wiednia z fliszem Karpat polskich. Inne prace ogłasza drukiem już po wojnie. Rozpoczyna je rozprawa na temat rzekomej kredy dolnej w Pogwizdowie koło Bochni (1951). Wyjaśniła w niej dyskusyjny problem przynależności wiekowej cienkoławicowych utworów występujących wśród górnokredowych warstw istebniańskich, stwierdzając, że stanowią one wkładkę sedymentacyjną, która jest wyrazem wpływu facji inoceramowej, zazębniającej się tutaj z facją śląsko-istebniańską. Podkreśliła również, że występowanie takiej wkładki w Pogwizdowie nie jest zjawiskiem odosobnionym, bo i w kilku innych punktach występują warstwy o podobnym charakterze.

Do rozważań na temat facji inoceramowej warstw istebniańskich Pogórze Wiśnicko-Rożnowskiego wraca w 1959 r., publikując wspólnie z M. Kamińskim rozprawę, w której na tle badań szczegółowych zostały podkreślone różnice, jakie zaznaczają się przede wszystkim w samych piaskowcach tej facji, a także w porównaniu z typowymi piaskowcami istebniańskimi i piaskowcami z właściwych warstw inoceramowych.

W kilku krótkich komunikatach (1952) podaje uwagi na temat budowy geologicznej jednostki żegocińskiej i tektoniki mas fliszowych na arkuszu Bochnia, by szerzej zatrzymać się na budowie geologicznej brzegu Karpat w najbliższej okolicy Bochni (1952). Zdaniem Autorki masy skalne tej okolicy należą do dwóch jednostek tektonicznych, a to do wyższej jednostki śląskiej i niższej łuski Gierczyc. U ich czoła zostały stromo sfałdowane warstwy chodenickie, przy czym w jądrowych partiach tych fałdów występuje flisz. Posiada on wszystkie cechy śląskiego wykształcenia facjalnego i z tego względu wiązać go należy z płaszczowiną śląską. Przed wkroczeniem morza dolnotortońskiego strefa czołowa nasuwających się jednostek fliszowych znajdowała się o kilka kilometrów dalej na południe, niż to ma miejsce dzisiaj. Część czołowa płaszczowiny śląskiej wysunęła się w bocheńskiej depresji poprzecznej klinem ku północy i dostała się w strefę obniżającą się poniżej poziomu morza. Morze dolnotortońskie (podpiętra opolskiego) wkroczyło na ten obszar i pokryło swymi osadami także ów klin czoła płaszczowiny śląskiej. W czasie ruchów górotwórczych, które nastąpiły po osadzeniu się warstw chodenickich, płaszczowina śląska i łuska Gierczyc zostały pchnięte en bloc ku północy i nasunięte na warstwy chodenickie, zgarniając je i fałdując u swego czoła wraz z podścielającym je fliszem. Praca powyższa jest szczególnie ważna dla problematyki solnej kopalni w Bochni.

Wspólnie z T. Tyńcem (1955) scharakteryzowała egzotyczne bloki pegmatytów i aplitu, znalezione wprawdzie luźno, lecz w obrębie obszaru należącego do strefy żegocińskiej, przynależnej do jednostki podśląskiej Karpat zewnętrznych. Egzotyki wśród osadów tej jednostki nie są rzadkością. Wyróżnić można tutaj trzy poziomy stratygraficzne, zawierające egzotyki, którym można przypisać ogólnie wiek górnokredowy, częściowo

może paleoceński. Wspomniane bloki egzotyczne, jak to stwierdzono, pochodzą z najmłodszego poziomu z egzotykami, określonego jako „piaskowce i zlepieńce z Rybia”. Skład mineralny i struktura pegmatytów przemawiają za przypuszczeniem, że niszczona tutaj była strefa brzeżna jakiegoś masywu krystalicznego Prakarpat, który składał się głównie ze skał kwaśnych typu granitowego. W obrębie tej strefy znajdowały się liczne żyły pegmatytowe o urozmaiconym wykształceniu. Egzotyk aplitowy ma wyraźny charakter migmatyczny dzięki równoległym przerostom żyłek kwarcowych. Pochodzi on zapewne z jakichś łupków krystalicznych, które uległy granityzacji, być może w obrzeżeniu jakiejś większej intruzji kwaśnej. W pracy omawianej zostały przedstawione wyniki badań petrograficznych wymienionych skał egzotycznych oraz skład chemiczny turmalinu, występującego w postaci dużych kryształów w jednym z bloków pegmatytowych, a także przeprowadzone zostało porównanie tego turmalinu z innymi turmalinami Karpat polskich.

Ze strefą żegocińską związane są, jak wiadomo, skały pochodzenia wulkanicznego, znane w literaturze od czasów Uhliga pod nazwą andezytów i tufów andezytowych. Na podstawie obserwacji geologicznych prof. Kamila Skoczylasa-Ciszewska dochodzi do wniosku, że zjawiska wulkaniczne, których rezultatem są wymienione skały, występowały w kredzie górnej i częściowo w najstarszym paleocenie, a więc przed ruchami górotwórczymi, które objęły Karpaty fliszowe. Zjawiska te należą zatem do odrębnego cyklu wulkanicznego, starszego i niezależnego od wielkich zjawisk wulkanicznych młodszego trzeciorzędu.

Wkładem do poznania osadów tufogenicznych we fliszu karpackim jest publikacja, ogłoszona drukiem wspólnie z M. Kamieńskim (1956). Opisane zostały w niej cienkie wkładki lekkiej i chłonnej skały, występującej wśród utworów fliszowych w pasmie Brzanka-Liwocz. Stanowią one materiał tufitowy, związany z podmorskimi erupcjami, które miały miejsce w górnej kredzie — paleocenie, ewentualnie też w eocenie. Wkładki te odznaczają się stosunkowo dużą zawartością P_2O_5 , która dochodzi do 9%. Autorzy w pracy tej dają próbę wyjaśnienia tak znacznej ilości fosforu i szczegółowo określają warunki występowania geologicznego tych interesujących wkładek tufitowych. Omawiana praca wzbudziła duże zainteresowanie geologów radzieckich, co znalazło wyraz w kilku na powyższy temat publikacjach i w przyjeździe do Polski pracowników naukowych z ZSRR.

Prowadząc szczegółowe badania kartograficzno-geologiczne zwróciła prof. Kamila Skoczylasa-Ciszewska uwagę na występowanie rud syderytowych i na temat ten ogłosiła w 1958 r. rozprawę, w której przedstawiła warunki geologiczne występowania i charakterystykę węglanowych rud żelaza, stwierdzonych w różnych poziomach jednostki śląskiej na obszarze Karpat, w okolicy Bochni i Brzeska. Syderyty, jak wykazała Autorka, znajdują się w kilku poziomach stratygraficznych, a szczególnie w górnych łupkach cieszyńskich, warstwach wierzowskich i warstwach istebniańskich górnych.

Rudami żelaza zajęła się i w innej publikacji (1960), w której ujęła całość zagadnienia, mając do dyspozycji spostrzeżenia własne i innych geologów pracujących w Karpatach.

W 1961 r. publikuje obszerną pracę na temat budowy geologicznej wspomnianej już uprzednio strefy żegocińskiej. W pracy tej, będącej wynikiem badań prowadzonych przez kilka lat w terenie, Autorka przedstawiła szereg nowych spostrzeżeń i wniosków dotyczących budowy geologicznej długiej strefy okien tektonicznych, biegnącej u czoła płaszczowiny

magurskiej. Została tutaj podana stratygrafia utworów jednostki podśląskiej i śląskiej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na litologiczno-facjalny charakter ogniw jednostki podśląskiej. Autorka stwierdziła, że na dzisiejszy obraz geologiczny strefy żegocińskiej miały wpływ procesy tektoniczne i erozyjne, przeplatające się na przemian. Należy tutaj podkreślić niezwykle skomplikowaną budowę geologiczną strefy żegocińskiej, której rozwiązanie można przypisać żmudnym obserwacjom terenowym i dogłębnej interpretacji Autorki. Jest to Jej duże osiągnięcie naukowe, godne szczególnego podkreślenia.

W pracy na temat piasków bogucickich (1959) prof. Kamila Skoczylas-Ciszewska i M. Kolasas szczegółowo scharakteryzowali wymienione w tytule piaski, badając dla porównania równowiekowe piaski ilastopiaszczystej facji grabowieckiej. Na podstawie zebranego materiału zostały określone warunki sedimentacji i wyciągnięty wniosek, że piaski bogucickie, znane ze swego występowania w tortonie okolicy Wieliczki, zawdzięczają swoje wykształcenie prawdopodobnie piaskowcom istebniańskim, natomiast na genezę warstw grabowieckich miał w pierwszym rzędzie wpływ mechanizm sedimentacji. Na zakończenie powyższej rozprawy omówiona została możliwość wykorzystania przemysłowego badanych piasków.

Biorąc udział w zespołowych pracach, prowadzonych w Katedrze Złóż Surowców Skalnych Akademii Górniczo-Hutniczej w zakresie rozpoznania różnych surowców o znaczeniu przemysłowym, prof. Kamila Skoczylas-Ciszewska wspólnie z M. Kamieńskim, Cz. Peszatem i J. Rutkowskim (1968) dali szczegółową charakterystykę petrograficzną piaskowców godulskich, mając na uwadze przede wszystkim Beskid Śląski i Mały, gdzie piaskowce te są silnie rozwinięte i eksploatowane na dużą skalę. Dla celów porównawczych w wymienionej pracy uwzględnione zostały również obszary położone bardziej na wschód, choć rola piaskowców godulskich jest już tutaj bardziej ograniczona. Na projekcjach trójkątnych przedstawione zostały ilościowe składy mineralne badanych piaskowców, a przy ich opisie została zwrócona uwaga szczególnie na ilość i zmienność spoiwa. Na podstawie własnych badań i dostępnych materiałów poddano w pracy krytycznej analizie własności techniczne piaskowców godulskich, usiłując wyjaśnić zmienność tych własności zależnie od wykształcenia litologicznego badanych skał. Pokróćce zostało omówione również dotychczasowe zastosowanie piaskowców godulskich w budownictwie i drogownictwie.

W ostatnich 10 latach prowadziła wspólnie z J. Poborskim szczegółowe badania nad tektogenezą miocenu Przedgórza Karpat zachodnich. Prace te oparte o plany naukowe Katedry Złóż Surowców Skalnych AGH mogły dać rezultaty jedynie w studiach zespołowych, przy współudziale specjalisty-tektonika, zajmującego się ruchami fałdowymi i specjalisty-geologa, interesującego się problematyką złóż solnych. Bardzo trudna do zinterpretowania budowa geologiczna Przedgórza Karpat i skomplikowane występowanie złóż solnych skłoniły wspomnianych badaczy do współpracy na tym ważnym gospodarczo odcinku. Istotą tych prac i artykułów, zestawionych w załączonym spisie publikacji, są procesy geologiczne, które doprowadziły do utworzenia się złóż soli w miocenie o znaczeniu przemysłowym. Na procesy te składają się zmieniające się warunki paleogeograficzne, ich wpływ na rozwój facjalny osadów miocenu w zapadlisku przedkarpackim i ruchy górotwórcze w Karpatach, które objęły również południową strefę zapadliska, powodując jej intensywne sfałdowanie i nasunięcie na autochtoniczne przedpole. Zdaniem wspomnianych badaczy mio-

ceńskie złoża solne zawdzięczają swój przemysłowy charakter procesom tektonicznym, które zwielokrotniły pierwotną miąższość serii solnej. Dało to ważną podstawę do prowadzonych prac poszukiwawczych za solą na Przedgórzu Karpat.

Prof. Kamila Skoczylas-Ciszewska pozostawiła wiele rękopisów i maszynopisów, obejmujących różne recenzje, opinie naukowe i koferaty, a także wyniki Swych badań geologicznych na obszarze Karpat. Niemal na ukończeniu była praca na temat budowy geologicznej pasma Brzanka-Liwocz. Stan zdrowia w ostatnim okresie czasu nie pozwolił Jej zakończyć tej cennej pozycji, której oddanie do druku przewidziane było na rok 1971. Myśli zawarte w tej pracy będzie można zapewne opublikować, choćby w formie skróconej.

Wymienione powyżej problemy, zakres działalności naukowej i wyniki badań, stawiają prof. Kamilę Skoczylas-Ciszewską w rzędzie wybitnych badaczy, umiejących rozwiązywać trudne i aktualne problemy naukowe. W okresie powojennym wykazała wielki dynamizm naukowy, nie słabnący mimo dużych obowiązków dydaktycznych w szkolnictwie wyższym. W ciągu ostatnich 25 lat prowadziła różnego rodzaju wykłady i ćwiczenia na Swym macierzystym Wydziale Geologiczno-Poszukiwawczym i innych Wydziałach Akademii Górniczo-Hutniczej, a także wcześniej na Wydziale Budownictwa Lądowego i Wydziale Budownictwa Wodnego Politechniki Krakowskiej. Przez kilka lat wykładała też w Wieczorowej Szkole Inżynierskiej w Krakowie. W związku z tym wspólnie z M. Turna-Morawską opublikowała skrypt pt. „Geologia i petrografia” przeznaczony przede wszystkim dla technicznych studiów zaocznych, w którym opracowała działy z zakresu geologii ogólnej. Z dużym poświęceniem kierowała też pracami dyplomowymi, zajmując się w nich przede wszystkim działami dotyczącymi budowy geologicznej badanych przez dyplomantów obszarów i możliwościami występowania tych czy innych surowców skalnych o znaczeniu gospodarczym. Była też promotorem kilku zakończonych przewodów doktorskich, a także otaczała opieką młodszych kolegów, przygotowujących swe rozprawy habilitacyjne czy też inne prace naukowe.

Była z zamiłowania pedagogiem i najlepszym opiekunem studiującej młodzieży. Młodzież traktowała Ją nie tylko jako swego profesora, ale jako godnego zaufania doradcę. Młodzieżą opiekowała się w różnych formach, czy to jako opiekun domów akademickich dla studentek, czy opiekun roku lub grup studenckich, czy też koła naukowego.

Prof. Kamila Skoczylas-Ciszewska brała czynny udział w pracach organizacyjnych Wydziału Geologiczno-Poszukiwawczego i Uczelni. W latach 1960/61 i 61/62 była prodziekanem, a w latach 1964/65 i 65/66 dziekanem Wydziału. Na czas Jej kadencji dziekańskiej przypadło szczególnie dużo prac organizacyjnych, związanych z rozwojem Wydziału, rozpoczęciem studiów zaocznych, przygotowaniem studiów podyplomowych itd. Brała też aktywny udział w różnych komisjach senackich Uczelni, jak np. dla rozwoju młodej kadry dydaktyczno-wychowawczej itd. Za całokształt Swjej działalności naukowej i dydaktyczno-wychowawczej została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, nagrodą II stopnia Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego, nagrodami Rektora itd.

Prof. Kamila Skoczylas-Ciszewska brała też żywy udział w różnego rodzaju pracach poza Swą Uczelnią. Była członkiem Komitetu Nauk Geologicznych PAN, członkiem Komisji Nauk Geologicznych Oddziału Krakowskiego PAN, aktywnym ongiś członkiem Polskiego Towarzystwa

Przyrodników im. Kopernika, ale chyba szczególnie związana była z Polskim Towarzystwem Geologicznym, w którym niemal od zarania jego powstania brała aktywny udział. Przez szereg lat, zarówno przed wojną, jak i po wojnie, pełniła obowiązki najpierw sekretarza, następnie skarbnika Zarządu Głównego. W ostatnich latach była przewodniczącą Komisji Rewizyjnej, a także została powołana na przewodniczącą Komitetu Organizacyjnego, przygotowującego jubileuszowy zjazd naukowy Towarzystwa z okazji jego 50-lecia. Niestety nie doczekała się przewidywanych uroczystości jubileuszowych. Odeszła na zawsze, ale dla Swych kolegów i uczniów pozostanie w pamięci jako najlepszy, godny najwyższego szacunku przyjaciel i doradca. Cześć Jej świetlanej pamięci.

SPIS

PRAC PROF. DR KAMILI SKOCZYLAŚ-CISZEWSKIEJ

1930. Przyczynek do znajomości miocenu kotliny sądeckiej. Beitrag zur Kenntniss der Miozänablagerungen in der Umgebung von Nowy Sącz. *Rocz. Pol. Tow. Geol.* 6. 1929, druk. 1930.
1931. Notatka sprawozdawcza z badań nad mioceniem Iwkowej. *Spraw. Komis. Fizjogr. PAU.* 65.
1932. Sprawozdanie z badań, wykonanych w r. 1931 nad fauną i wykształceniem miocenu na wschód od Przemszy, między Oświęcimiem a Libiążem. Comptendu des recherches faites en 1931 sur la faune et le faciès du Miocène à l'E de la Przemsza, entre Oświęcim et Libiąż. *Posiedz. nauk. Państw. Inst. Geol.* 33.
1937. Ein Vergleich des Wienerwald-Flysches mit dem Karpaten-Flysch. Porównanie fliszu Wienerwaldu z fliszem Karpat. *Bull. inter. Acad. Pol. A.* (wspólnie z M. Książkiewiczem).
1951. Problem rzekomej kredy dolnej w Pogwizdowie koło Bochni. *Pr. Państw. Inst. Geol.* 7.
1952. Uwagi o budowie geologicznej jednostki żegocińskiej. *Geol. Biul. Inform.* 1.
1952. Z tektoniki Karpat fliszowych. *Geol. Biul. Inform.* 2.
1952. Budowa geologiczna brzegu Karpat w okolicy Bochni. *Biul. Państw. Inst. Geol.* 77.
1952. Z tektoniki mas fliszowych na arkuszu Bochnia. *Geol. Biul. Inform.* 3.
1955. O pegmatycie turmalinowym z fliszu okolicy Żegociny. On Tourmaline Pegmatite from the Around Żegocina. *Arch. Miner.* 18 (wspólnie z T. Tyńcem).
1956. O występowaniu tzw. andezytów w strefie żegocińskiej Karpat fliszowych. Andesites in the Żegocina Zone of the Flysch Carpathians. *Zesz. Nauk. AGH.* 9. *Geol.* 1.
1956. O skale wzbogaconej w P_2O_5 w Karpatach fliszowych. Notes on a Rock Enriched in P_2O_5 , Occurring in the Flysch Carpathians. *Arch. Miner.* 19. 1955, druk. 1956 (wspólnie z M. Kamieńskim).
1956. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50 000, Arkusz Brzesko. *Inst. Geol.*
1956. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski, 1 : 50 000, Arkusz Bochnia. *Inst. Geol.* (wspólnie z J. Burtan).
1957. Geologia i petrografia. Skrypt dla wyższych technicznych studiów zaocznych. Wyd. Stud. Zaoczne Politechn. Warszawskiej (wspólnie z M. Turnau-Morawską).
1958. Rudy syderytowe okolic Bochni i Brzeska. Siderite Ores in the Bochnia and Brzesko Area (Northern Margin of West Carpathians). *Biul. Inst. Geol.* 126.
1958. O piaskach bogucickich. The Bogucice-sands (Cracow Area). *Rocz. Pol. Tow. Geol.* 28 (wspólnie z M. Kolasą).

1959. O facji inoceramowej warstw istebniańskich Pogórza Wiśnicko-Rożnowskiego. On the Inoceramian Facies of the Istebna Beds of the Wiśnicz-Rożnów Region (Flysch Carpathians). *Kwart. geol.* 3 (wspólnie z M. Kamieńskim).
1960. Budy syderytowe Karpat fliszowych. *Biul. Inst. Geol.* 1960.
1960. Wstępne wyniki badań geologicznych przy brzegu nasunięcia karpackiego w Baryczu koło Wieliczki. *Spraw. Komis. Oddz. PAN w Krakowie* (wspólnie z J. Poborskim).
1960. Budowa geologiczna strefy żegocińskiej. Geology of the Żegocina Zone (Western Flysch Carpathians). *Acta geol. pol.* 10.
1961. Z badań geologicznych nasunięcia karpackiego na miocen solonośny w Baryczu koło Wieliczki. *Spraw. Komis. Oddz. PAN w Krakowie* (wspólnie z J. Poborskim).
1962. Nasunięcie karpackie na miocen solonośny w świetle badań wyrobisk kopalni wielickiej. *Spraw. Komis. Oddz. PAN w Krakowie* (wspólnie z J. Poborskim).
1963. Tektogeneza miocenijskich złóż soli na Podkarpaciu Zachodnim. *Spraw. Komis. Oddz. PAN w Krakowie*, druk 1963 (wspólnie z J. Poborskim).
1963. O miocenie w strefie nasunięcia karpackiego w okolicy Wieliczki i Bochni. Miocene in the Zone of the Carpathians Overthrust in the Area of Wieliczka and Bochnia. *Rocz. Pol. Tow. Geol.* 33 (wspólnie z J. Poborskim).
- 1963—1965. Szczegółowa Mapa Geologiczna Polski (bez utworów czwartorzędowych), 1 : 50 000, Wyd. tymczas. 1963—1965. Autor bądź współautor 8 następujących arkuszy regionu Karpat i Przedgórze: Brzesko, Bochnia, Limanowa, Męcina, Borzęcin, Wojnicz, Ciężkowice, Tarnów.
1965. O miocenie Podkarpacia między Baryczem i Skawiną. *Spraw. Komis. Oddz. PAN w Krakowie*. 1964, druk. 1965 (wspólnie z J. Poborskim).
1968. Tectogenesis of the Miocene Evaporite Deposits at the Margin of the Carpathians East of Cracow. *Intern. Geol. Congress. Report of the XXIII Session. Section 3* (wspólnie z J. Poborskim).
1968. Zagadnienie paleogeograficznej rekonstrukcji krajobrazu miocenijskiego Wieliczki i jej okolic. *Studia i materiały do dziejów żup solnych*. 2. 1968.
1968. O wykształceniu i własnościach technicznych piaskowców godulskich. Lithology and Technical Properties of the Godula Sandstones (The Polish Carpathians). *Zesz. Nauk. AGH. Geol.* 12 (wspólnie z M. Kamieńskim, Cz. Pezszatem, J. Rutkowskim).

SUMMARY

Dr Kamila Skoczylas-Ciszewska, Full Professor of the Academy of Mining and Metallurgy in Kraków, Faculty of Prospecting Geology, research worker of great merit, eminent investigator of the Carpathians and their Foreland geology, splendid didactician and students' great friend died on January 23, 1971.

Professor Kamila Skoczylas-Ciszewska was born in Bochnia on June 8, 1902. She studied at and graduated from the Jagiellonian University where she took her doctors' degree in Geology in 1929.

In the years 1929—1930 she was Professor John Nowak's assistant at the chair of Geology at the Jagiellonian University. It was under Professor Nowak's direction that she began her independent research work especially connected with the geological cartography of the Carpathians. In the next years she worked as a co-worker of the State Geological Institute in Warsaw in summer months. In time of German occupation she was a typist in the Chamber of Agriculture in Kraków.

As soon as the war was over she was engaged as senior geologist by the State Geological Institute, Branch Kraków. At the same time, however, she began her work at the High Schools. In 1953 she gave up her work at the State Geological Institute to devote her time completely to the work at the Academy of Mining and Metallurgy. Here she obtained Docent's (Professor Assistant) title in 1956, then in 1960 she was appointed Associate Professor and next in 1969 Full Professor.

The scientific activity of Professor Kamila Skoczylas-Ciszewska was concentrated on a few groups of problems including: geological cartography of the Flysch Carpathians and their Foreland, stratigraphy, lithology and tectonics of flysch, problems concerning the Miocene as well as some problems of raw materials.

She dedicated many years in the inter- and post-war periods to the cartographo-geological works. Over 1800 km² are comprised by her geological mapping. Her geological maps are of pioneer character and bringing in many new data they contributed to the better knowledge of the stratigraphy and tectonics of the Flysch Carpathians.

Numerous observations made in the course of her cartographo-geological works stimulated Professor Skoczylas-Ciszewska to further original works concerning the Carpathians and their Foreland. Among others she established the age of the thinly bedded formations within the Upper Cretaceous Istebna Beds in the region of Wiśnicz and Rożnów stating they are a sedimentary insert giving evidence of the influence of the Inoceramic facies. She explained in detail the geological structure of the Carpathians border in the vicinity of Bochnia and that of the Żegocina Unit which from a long zone of tectonic windows running in the foreground of the Magura nappe. She presented a new view on the volcanic phenomena observed in this zone and established the stratigraphical position of exotics found there in several horizons, giving their petrographical characteristic at the same time. She found and examined tuff inserts with a considerable P₂O₅ content found in the Upper Cretaceous Paleocene in the Flysch Carpathians attempting to explain the genesis of phosphorus. She explained the geological conditions of the siderite ore occurrence in different horizons of the Silesian Unit in the vicinity of Bochnia and Brzesko, at the same time presenting the general view on their occurrence all over the whole area of the Polish Flysch Carpathians.

The problems of the Miocene were the subject of the scientific work of Professor Kamila Skoczylas-Ciszewska as well. She published a number of papers on the subject; among others discussing: the Miocene of the Nowy Sącz valley, the Miocene sediments in the vicinity of Libiąż and Oświęcim and the Bogucice sands, but in the first place the tectogenesis of the Miocene of the saltbearing West Carpathians Foreland.

Professor Kamila Skoczylas-Ciszewska was first of all a pedagogue extremely fond of work of that kind. For many years (1945—1970) she was giving lectures at the Prospecting Geology Faculty and others faculties of the Academy of Mining and Metallurgy in Kraków as well as the Polytechnic School in Kraków, and the Engineering Evening School in Kraków. She was dean and pro-dean at the Prospecting Geology Faculty and took an active part in different committees of the Academy having charge of the undergraduates and being their trustworthy adviser.

She was taking an active part in the works outside the Academy, too. She was especially associated with the Geological Society of Poland where

for a number of years in the inter- and post-war periods she was Secretary and Treasurer to its Central Board. In the last few years she was chairman of the Board of Control and of the Organizing Committee preparing the scientific conference of the Society to celebrate its golden jubilee. Alas she did not live to see the jubilee celebrations planned. She left us but she will remain in the memory of her colleagues and students as the best and worth of the highest respect friend and adviser.

Translated by Maria Walega